

KUNGL. UNIVERSITETETS BIBLIOTEK

UPPSALA

Landsmålsarkivet

17854

Västmanland

Hjulsjö sn

22/3 1946

Haggblom, Karin. 1942.

ULMA:s fräjel. 16 Brödet och dess
tillredning.

6 H. 4c

1 teckn.

17854

Nyilsjö, Västernorrland.
1942.

Bröd och bakning.

För baka di av rågmjöl (rågmjöl). Då va kaker må hål (hål) i, å så va di piggade (piga). Di torkades (torkades) i lake på spelt. 2 sorts kaker av rågmjöl bakades så hästarna (hästerna) på mura (mura). Di va jästa (jästa) å jästew hade di tage av dricka på botten (botten) i tunnera.

Di hade tunnjäst. Tantera brukar gå ikring te varann å tizza bakjäst. Vi malde omaleit malt hemma på en handkvamn å gjorde dricka av, för far va smed å behövde dricka. Te 1 pund (pund) grovt rågmjöl (8½ kg) gick då å 2 kamor vatten.

Landsmålsarkivet, Uppsala 17854
C. Haggblom, 1942. HJULSJÖ
VSTM
Frgl. 16

Di gjorde runda surliuper. Då fick
degen stå a° jäsa te han va så
sur så sur.

Te runda kaker må hål (hål)
i, hade di anis a° feukol (fänköl).
Då va te mjuka kaker.

Hav di baka tog di unna nara
kaker mjukt (mjukt). Kaker kunde
di inte göra så tjocka, för då var
di så illa horda (hårda). Då va så
tjockt som köpbrot te gånger.

Korn hade di te baka av, a° så
stekte di pannkaker. Då va rare
bröd, mycke lysare än då annra.
Då' då a° rågröt togs ut må for-
mer, a° så hade di en liten forus
a° gjorde hål må. A° så tog di unna
kaker, tjocka där mjuka. Då mjuka

brö' hade di i burker eller gryter.
 En del förvara brö i tunnor i
 matbodar, en del hade då i källare,
 men di blev inte så bra för di
 fick källarsmak.

Di magga' brö' må bröpiggar
 må 8 eller 5 jäntuar som säu i
 små trisser må skaff på.

Te knäckekaker gjorde di hållet
 på sidan på kakau.

Då haida bröde'satö i take tess
 då va härö. Då satö på spett i
 take. Sen tog di ni' si a' la då
 i bingor eller kister. Ringerna va
 stora larar, som slog efter väggen,
 a' då va såd i samma bingor, fast
 i en annan avdelning.

Artujsök baka di inte av. Då hade
di te tunna pannkaker.

Di gjorde (gö_oka) också trianna
kaker di klappa ut må blabår i
a° sju lock (lok) oppöver så där.
Di va runda (ru_una) a° bakes i
stekpanna. Va ju_ust som (ju_usom)
pannkaker, men då va regmjök
a° blabår i

Di g_höstekte också brö i k_ukel-
ugnarna (k_uak_ung_ora). Då va vanli_o brö.
Di kalla' t skalkaka (sk_ol_ok_uka).

[En kalla di skalkak-beigsman
(sk_ol_ok_uk_ub_ogsman), som va mallig a°
grön. Då va en gubbe ve Spikhylla.]

häv di gjorde skalkaka, hade di
en stekpanna må lock (lok) på a°
glöd (gl_od) oppera°. Då va regmjök.

~ 1?
acc.?
acc.?
~ 1?

Landsmålsarkivet Uppåla 17854
C. Hægglom. 1942. HJULSJO
VSTM
Frgl. 16

Di hade bara ställsiktat te
helgerna (håljora).

Di, som hade mycke, baka bara
höstera. Di hölls på i flera dar
te taka va fulla, a° hade't hängan-
des (hängans) i taka på spelt. Di
annre hade bak oftare. Di fick
di elda (ēla) i bakugnen (bakugnen)
Den gick efter (ētar) hela sidan (sida),
a° då gick arton eller tjuge kakor
i. Di sköte in må e bakgrissla
(bakgräsla) må just som (ju^som)
en långt skapt. Di bakte mer på
förti (40) kilo (silo). På en halv sack
blev då nästan surt.

Te juh hemsikta di mjöke a°
baka mjuka kakor utav. Te juh baka
di också vore, då va tückē a° söll.

Landsmålsarkivet Uppsala 17854
C. Hæggblom, 1942. HJULSIÖ
VSTM
Frgl. 16

11?

2 AC

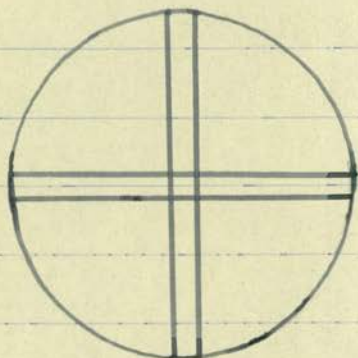

Vetebröd (våtsbrö) hade di rike,
o di hade bra stora vetebuller.
En del vetebuller kallades syfo-
mingsbuller o va bra stora.

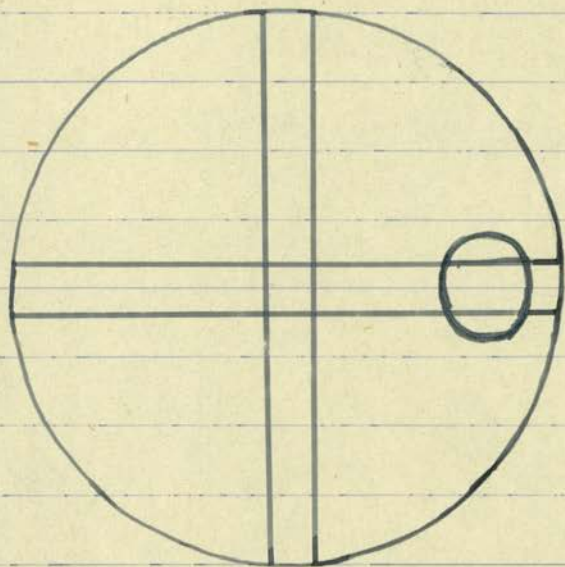
Mätte au ta ut brödkakorna
med bestod av en plätning vid
pass i den höj, som på övre si-
dan hade två korslagda rör.
Hålet i mitten av kakor togs
ut med en särskild liten rund mätte.
De kakor, som hade hålet längre
ut mot kanten, kunde uttagas
med sin mätte med en försatt
liten plätning.

Landsmålsarkivet: Uppsala 17854
C. Haggblom, 1942. HJULSJO
VSTM
Frgl. 16

Brödmått:

2, 2 diameter.

4 diameter.

Meddelare: Fru Fisk, Kviddberget, Hjulsjö
(70 år)

Fru Anna Israelsson, numera Jämsboås,
tidigare i Hjulsjö. (77 år).

Upptecknare: Carin Haggblom, S-N. Uppsala.

Landsmålsarkivet Uppsala 17854
C. Haggblom, 1942. HJULSJÖ
VSTM
Frgl. 16